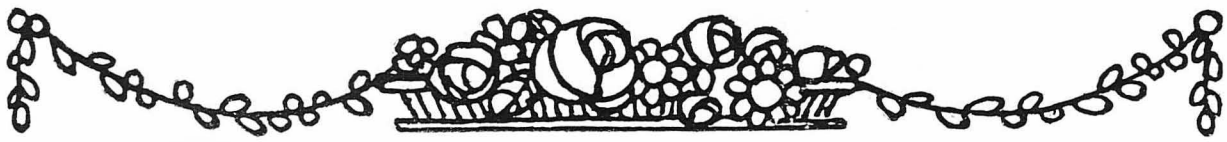

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΝΕΚΡΟΣ

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Τὴ προπερασμένη ἑβδομάδα ἀπέθανε σὲ ἡλικίαν 81 χρόνων, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ἀντιπροσώπους τῆς παγκοσμίου διανοήσεως, ὁ Ἀνατὸλ Φράνς. Πρὸ ὀλίγων ἀκόμη μηνῶν ἔγινε στὸ Παρίσι ὁ πανηγυρικὸς ἑορτασμὸς τῆς ὀγδοηκοντοετηρίδος του, τὸν ὁποῖον ὁ μὴ ἐπηρεαζόμενος πλέον ἀπὸ τὸν θόρυβον καὶ τὰς ἀνθρώπινες ματαιοδοξίες Φράνς ἠθέλησε ν' ἀγνοήσῃ, κλεισθεὶς σπίτι του. Στὸ πολὺ ἀναγνωστικὸ κοινὸ τῆς χώρας μας δὲν εἶνε βέβαια ἄγνωστος ὁ Ἀνατὸλ Φράνς: ἡ «Θαΐς» ὁ «Κόκκινος Κρῖνος», ὁ «Αἰγυπτὸς Γάτος» καὶ ἄλλα ἔργα του, μεταφρασθέντα εἰς τὴν γλῶσσάν μας, τὸν κατέστησαν γνωστὸν κι' ἐκτάκτως συμπαθῆ.

Ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, ὡς συγγραφεύς, ἐδημιούργησε σχολήν, μεταξὺ δὲ τῶν μαθητῶν του εἶνε καὶ ὁ ἐκλεκτὸς λογοτέχνης Νικολὰς Σεγκὸν (ὁ Ἕλλην Νικόλ. Ἐπισκοπόπουλος).

Ἀνθρωπιστὴς καθὼς ἦταν ὁ Φράνς, εἶχε γοητευθῆ τελευταῖα ἀπὸ τὸν Κομμουνισμόν, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἔδρασε καὶ μὲ λόγια καὶ μὲ ἔργα, ἀλλά, λίγο πρὸ τοῦ θανάτου του, καθὼς λένε, τὸν ἐγκατέλειψε, ἐπανελθὼν στὸν ἐξελικτικὸ σοσιαλισμό.

Τὸ ἐκλεκτὸ διήγημα ποὺ μεταφράζουμε παρακάτω, εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἀντιπροσωπευτικὰ ἔργα τοῦ μεγάλου συγγραφέως καὶ περιλαμβάνεται στὴ σειρὰ τῶν διηγημάτων ὑπὸ τὸν τίτλο: Τὸ «Φιλντισένιο Κουτί». Π....

ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Ἀφοῦ ἐπλανήθηκε κάμποσο στοὺς ἔρημους δρόμους, ὁ Ἀντρέας κάθησε σὲν ὄχθη τοῦ Σηκουάνα κ' ἔβλεπε μὲς στὸ νερὸ ν' ἀσπρίζῃ τὸ βουναλάκι ὅπου, σὲ ἡμέρες εὐτυχισμένες καὶ γιομάτες ἐλπίδες, κατοικοῦσε ἡ Λουκία, ἡ ἐρωμένη 'του. Ἀπὸ καιρό, δὲν ἦταν τόσο ἥσυχος, ὅσο σήμερα.

Στὴς ὀχτώ, ἔκαν' ἕνα μπάνιο. Ἔπειτα μπῆκε σ' ἕνα μαγέριο τοῦ Παλαὶ Ρουαγιὰλ κ' ἐκύτταξε τὴς ἐφημερίδες, περιμένοντας τὸ φαΐ του. Διόβασε στὸν «Ταχυδρόμο τῆς Ἰσότητος» ἕνα κατάλογο καταδικασθέντων εἰς θάνατο, ποὺ ἡ ποινή τους εἶχ' ἐκτελεστῆ τὴν περασμένη μέρα.

Ἔφαγε μὲ πολλὴ ὄρεξι. Ἔπειτα σηκώθηκε, κύτταξε μέσα σ' ἕναν καθρέφτη ἂν ἡ τοαλέττα του ἦταν ἐν τάξει κι' ἂν εἶχε τὸ χρῶμά του καλό, καὶ μ' ἐλαφρὸ βῆμα πέρασε τὸ ποτάμι κ' ἐπῆγε εἰς ἕνα γαμηλὸ σπιτάκι ποὺ βρισκότανε στὴ γωνία τῶν ὁδῶν Σηκουάνα καὶ Μαζαρίνου. Ἐκεῖ κατοικοῦσε ὁ πολίτης Λορντιγιόν, ἀντεισαγγελεὺς τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς στὸ ἐπαναστατικὸ δικαστήριο, ἄνθρωπος περιποιητικός, ποὺ ὁ Ἀντρέας τὸν εἶχε γνωρίσῃ καπουτσίνο στὸ Ἄντερς καὶ Ξεβράζωτο κατόπι, στὸ Παρίσι.

Χτύπησε. Ὕστερ' ἀπὸ λίγες στιγμὲς σιωπῆς, ἕνα πρόσωπο φάνηκε μεσ' ἀπὸ τὴ γρίλλια τῆς πορτίτσας κι' ὁ πολίτης Λορντιγιόν, προνοητικός, ἀφοῦ βεβαιώθηκε γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκέπτου του, ἄνοιξε τὴν πόρτα.

Ἤτανε στρογγυλοπρόσωπος, μὲ ἄνθηρὸ χρῶμα, λαμπερὰ μάτια, ὑγρὸ στόμα καὶ κόκκινα αὐτιά. Ἡ ἐμφάνισι τὸν παρουσίαζε ὡς ἄνθρωπο εὔθυμο, μὰ καὶ φοβιτσάρη. Ὡδήγησε τὸν Ἀντρέα στὸ πρῶτο δωμάτιο τοῦ διαμερισματός του.

Ἕνα μικρὸ στρογγυλὸ τραπέζι ἦταν στρωμένο μὲ δύο σερβίτσα. Ἦταν ἐκεῖ ἕνα ὀρνίθι, ἕνα πατέ, ζαμπόν, μιὰ σηκοταριὰ καὶ κρύα κρέατα. Κατὰ γῆς, ἑξῆ μποτίλλιες κρασὶ ἐπάγωναν μέσα σ' ἕνα κουβὰ νερό. Ἀπάνω στὸ τζάκι πάλι ἦταν ἀκουμπισμένα τυριὰ καὶ γλυκίσματα, καὶ μποτίλιες μὲ λικὲρ βρίσκονταν ἀπάνω σ' ἕνα γραφεῖο φορτωμένο ἀπὸ ἐγγραφα.

Ἀπὸ τὴ μισάνοιχτη πόρτα τοῦ γειτονικοῦ δωματίου φαινόταν ἕνα κρεββάτι ξέστρωτο

— Πολῖτα Λαρντιγιόν, εἶπε ὁ Ἀντρέας, ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ χάρι.

— Πολῖτα, εἶμαι στὴ διάθεσί σου, φτάνει μ' αὐτὸ ποὺ θὰ μοῦ ζητήσῃς νὰ μὴ πειράζεται ἡ ἀσφάλεια τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ Ἀντρέας τοῦ ἀποκρίθηκε, χαμογελῶντας:

— Ἡ χάρι ποὺ σοῦ ζητάω ἔχει μεγάλη σχέσι μὲ τὴν ἀσφάλεια τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴ δική σου.

Ὁ Λαρντιγιὸν τοῦ ἔκαμε ἕνα νεῦμα καὶ ὁ Ἀντρέας ἐκάθησε.

— Πολῖτα ἀντεισαγγελεῦ, εἶπε, ξέρεις ὅτι πρὸ δύο χρόνων συνομωτῶ ἐναντίον τῶν φίλων σου κ' ὅτι ἔχω γράψει σύγγραμμα μὲ τὸν τίτλο: «Οἱ Βωμοὶ τοῦ Φόβου». Βέβαια, δὲ θὰ μοῦ κάνῃς καλὸ ἂν μὲ συλλάβῃς, θὰ κάνῃς ὅμως τὸ καθῆκόν σου. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶνε ἡ χάρι ποὺ σοῦ ζητῶ. Ἄκουσέ με: ἀγαπῶ, καὶ ἡ ἐρωμένη μου εἶνε στὴ φυλακή.

Ὁ Λαρντιγιὸν ἔκλινε τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἐπεδοκίμαζε αὐτὸ τὸ αἴσθημα.

— Ξέρω ὅτι δὲν εἶσαι ἀναίσθητος, πολῖτα Λαρντιγιόν. Σὲ παρακαλῶ νὰ μ' ἑνώσῃς στὴ φυλακὴ μὲ ἐκείνη ποὺ ἀγαπῶ καὶ στεῖλέ με μαζύ της ἀμέσως ὕστερα στὴ λαιμητόμο.

— Ἔ! ἔ! ἔκαμε ὁ Λαρντιγιὸν γαμογελῶντας, αὐτὸ ποὺ μοῦ ζητᾶς εἶν' ἀνώτερο ἀπὸ τὴ ζωή, εἶν' ἡ εὐτυχία, πολῖτα.

Σήκωσε τὸ χέρι του πρὸς τὸ μέρος τῆς κρεββατοκάμαρας καὶ φώναξε:

— Ἐπίχαρις! Ἐπίχαρις!

Μιὰ μελαχροινὴ γυναικάρα παρουσιάσθηκε, μὲ γυμνὰ χέρια καὶ λαιμό, μὲ τὸ μισοφέρι κοὶ τὸ πουκάμισο καὶ μὲ μιὰ κονκέρδα στὰ μαλλιά.

— Νύφη μου, τῆς εἶπε ὁ Λαρντιγιὸν τραβῶντάς την πρὸς τὰ γόνατά του, κύτταξε τὸ πρόσωπο αὐτοῦ τοῦ πολίτου καὶ μὴν τὸ ξεγάσῃς ποτέ. Εἶν' αἰσθηματικὸς σὰν κι' ἐμᾶς, Ἐπίχαρις! Σὰν κ' ἐμᾶς ξέρει πὼς τὸ μεγαλύτερο κακὸ εἶν' ὁ χωρισμός. Θέλει νὰ πάῃ στὴ φυλακὴ καὶ στὴ γκιλοτίνα μὲ τὴν ἐρωμένη του. Μπορεῖ κανεὶς νὰ τοῦ ἀρνηθῆ αὐτὸ τὸ καλό;

— Ὄχι, ἀποκρίθηκε ἐκείνη, χτυπῶντας τὰ μάγουλα τοῦ καπουτσίνου τῆς καρμανιόλας.

— Ἀφοῦ τὸ λὲς κ' ἐσύ, θεά μου, θὰ κάνουμε αὐτὴ τὴ χάρι σ' αὐτοὺς τοὺς τρυφεροὺς ἐραστάς. Πολῖτα Ἀντρέα Ζερμαίν, δῶσέ μου τὴ διεύθυνσί σου καὶ θὰ κοιμηθῆς ἀπόψε στὴ φυλακή.

— Σίγουρα; ρώτησε ὁ Ἀντρέας.

— Σίγουρα, ἀπάντησε ὁ Λαρντιγιόν, δίνοντάς του τὸ χέρι. Ἅμα βρῆς τὴν καλή σου φίλη, πές της πὼς εἶδες την Ἐπίχαρι μὲς στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Λαντιγιόν. Ἴσως αὐτὴ ἡ εἰκόνα φέρει εὐθυμες σκέψεις στὴς καρδιές σας.

Ὁ Ἀντρέας τοῦ ἀποκρίθηκε ὅτι ἡ εἰκόνες των ἴσως ἦταν πειὸ συγκινητικές, μὰ δὲν τοῦ ἦταν γι' αὐτὸ λιγώτερο εὐγνώμων καὶ ὅτι λυπόταν πολὺ ποὺ δὲ θὰ μπορεῖ νὰ τὴ σειρά του νὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ αὐτὴ τὴ χάρι.

— Ἡ φιλανθρωπία δὲν θέλει ἀνταμοιβήν, εἶπε ὁ Λαρντιγιόν δογματικά. Σηκώθηκε καὶ σφίγγοντας τὴν Ἐπίχαρι στὸ πλευρό του τῆς εἶπε:

— Ποιὸς ξέρει πότε θἄρθῃ κ' ἡ δική μας σειρά; Ὡς ποὺ νἄρθῃ λοιπόν, ἄς πιοῦμε! Πολῖτα, θέλεις νὰ φᾶς μαζύ μας;

Ἡ Ἐπίχαρις ἐπρόσθεσε ὅτι αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστοῦσε καὶ ἔπιασε τὸν Ἀντρέα ἀπὸ τὸ χέρι. Μὰ ἐκεῖνος τρεβήχτηκε, φέροντας μαζύ του καὶ τὴν ὑπόσχεσι τοῦ Ἀντεισαγγελέως τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου ὅτι καὶ στὸ θάνατο θὰ ἔμενεν ἑνωμένος μὲ τὴν ἐρωμένη του!

ANATOLE FRANCE

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΟΝ

Νὰ ζήσουμε, Λεσβία μου, ἐμεῖς καὶ ν' ἀγαπᾶμε.
Τὶ λέν' οἱ γέρ' οἱ αὐστηροὶ καθόλου μὴ γροικᾶμε.
Ὁ ἥλιος ὁποῦ χάνεται ἀπὸ βρεδὺς ξανὴ δύσι
Ὀπίσω πάλι τὴν αὐγὴ λαμπρὸς θὲ νὰ γυρίσῃ.
Μὰ τὸ δικό μας λίγο φῶς σὰ σβύσῃ καὶ περάσῃ,
Νύχτα βαθειὰ κι' ἀτέλειωτη εὐθὺς θὰ μᾶς σκεπάσῃ.
Χίλια φιλιά σου δόσε μου μὲ τὰ γλυκά σου χείλια
Κ' ἔπειτα πάλιν ἑκατὸ κ' ἔπειτα πάλι χίλια,
Κι' ὅταν μετρῶντας σὲ πολλαίς, πολλαὶς χιλιαδες πᾶμε,
Ὅλα μαζὺ τὰ σμίγομε καὶ πειὸ δὲ θὰ μετρᾶμε.
Γιὰ νὰ μὴν τύχῃ μοχθηρὸς κανένας [καὶ φθονήσῃ
Τὴν ἥσυχη ἀγάπη μας σὰν τὰ φιλιὰ [μετρήσῃ.

(Μετάφρασις)